

شناسه	قانون - دستور جلسه ۱	تاریخ	۱۳۹۷/۰۹/۲۶
عنوان	بررسی مراتب اعتراض به فرآیند بازسازی و احیای اراضی تخریب شده در عملیات اکتشاف، استخراج و بهره برداری معادن		
شرح دستور	<p>بهره برداری از معادن در راستای توسعه اقتصادی کشورها نقش بسزایی دارد که دولت ها برای بهره برداری از این منابع، قوانین و مقرراتی را اتخاذ می نمایند. در برخی از مواقع در عملیات اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معادن، اراضی محدوده معادن تخریب می شود و این موضوع آسیب های جدی به محیط زیست وارد می کند که در این راستا قانونگذار به دلیل اهمیت حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی کشور، ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰ (ماده ۲۵ قانون معادن مصوب ۱۳۷۷) را تصویب می نماید. طبق این ماده، "چنانچه محدوده عملیات معدنی در منابع ملی و طبیعی واقع شده باشد، مطابق تبصره «۴» ماده (۳) قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن اقدام و به جای بهره مالکانه و حق الارض مندرج در تبصره یاد شده، به منظور جبران خسارت ناشی از اکتشاف یا بهره برداری مواد معدنی، هزینه های ناشی از اکتشاف یا بهره برداری مواد معدنی به ماخذ پانزده درصد (۱۵٪) درآمد دولت ناشی از اکتشاف موضوع تبصره «۳» ماده (۶) این قانون و همچنین دوازده درصد (۱۲٪) از کل حقوق دولتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره های ذیل آن که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت وصول می گردد و به حساب خزانه داری کل کشور که از طریق وزارت جهاد کشاورزی تعیین می شود واریز می گردد تا برحسب مورد و در طی عملیات معدنی نسبت به احیاء و بازسازی محل عملیات معدنی اقدام گردد."</p> <p>در این ارتباط، اعتراضاتی از سوی فعالین حوزه معدنی مبنی بر عدم احیاء و بازسازی اراضی محدوده های معدنی به این دبیرخانه ارائه شده است. بنا به اظهارات فعالین این حوزه، مبالغ پرداختی معدنکاران از محل ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن که برای احیاء و بازسازی عرصه های تخریب شده در عملیات معادن، اختصاص داده شده و به خزانه داری کشور واریز می گردد، به صورت کامل به استانها برگشت داده نمی شود. لیکن سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور به دلیل عدم تخصیص منابع، نمی تواند به تکلیف قانون خود که بر اساس ماده (۲) قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع به این سازمان محول شده است عمل نماید و در نتیجه اراضی تخریب شده در حین عملیات معدنی بازسازی نمی گردد و عملاً ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن اجرا نمی گردد. با توجه به اظهارات فعالین این حوزه دستورالعملی نیز در راستای بازگشت این مبالغ به سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری تدوین نشده است.</p>		

۱ تبصره ۴ ماده ۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع: از تاریخ تصویب این قانون صدور پروانه اکتشاف و بهره برداری از معادن طبقه اول و دوم م صرح در قانون معادن واقع در منابع ملی شده طبق آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب وزرای اقتصاد، دارایی و منابع طبیعی می رسد. پروانه هایی که در مورد بهره برداری از معادن واقع در منابع ملی تاکنون صادر شده و شروع به بهره برداری از آنها

پرداخت بهره مالکانه و حق الارض مشمول آیین نامه فوق الذکر خواهند بود.

۲ تبصره ۳ ماده ۶ قانون اصلاح قانون معادن: دارندگان پروانه اکتشاف به استثناء مالک یا مالکان شخصی در ملک خود یا موقوفات موظفند از زمان صدور پروانه اکتشاف، سالانه به ازاء هر کیلومتر مربع از محدوده اکتشافی، مبلغی را به دولت پرداخت نمایند. میزان این مبلغ هر سال به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن تعیین می شود.

۳ ماده ۱۴ قانون اصلاح قانون معادن: وزارت صنعت، معدن و تجارت به دارندگان مجوزهای اکتشاف و بهره برداری و اجازه برداشت که به تعهدات خود عمل ننمایند با تعیین مهلتی مناسب اخطار می کند تا تعهد خود را ایفاء نمایند. در صورتی که اشخاص مزبور در انقضای مهلت مقرر اقدامی ننمایند و یا اقدام انجام شده کافی نباشد، با تأیید شورای عالی معادن ملزم به پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات مربوط می شوند و یا در نهایت برای ادامه عملیات مربوط فاقد صلاحیت شناخته می شوند. انجام این عمل در اعتبار پروانه بهره برداری و یا حقوق اشخاص ثالث تأثیری ندارد.

۴ ماده ۲ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور: حفظ و احیاء و اصلاح و توسعه و بهره برداری از جنگلها و مراتع و بیشه زارهای طبیعی و اراضی جنگلی ملی شده متعلق به دولت به عهده سازمان جنگلبانی (سازمان جنگل، مراتع و آبخیزداری کشور) ایران است.

<p>بر این اساس طبق اظهارات نماینده سازمان برنامه و بودجه، دلایل عدم تخصیص منابع تعیین شده در ردیف بودجه های متفرقه قانون برنامه در خصوص ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن، به دلیل کمبود منابع مالی دولت، و عدم اولویت این طرح نسبت به هزینه های اولویتدار دولت می باشد.</p> <p>طی اظهارات فعالین بخش معدن، در برخی از موارد معدنکاران به دلیل عدم رعایت مساحت سینه کار از سوی سازمانهای ذیربط مشمول جریمه می گردند که در این شرایط سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری با ارائه گزارش هایی مبنی بر تخریب بیش از حد مجاز پاسخ استعلام سازمان صنعت، معدن و تجارت نمی دهد و از اهرم فشار تمديد مجوز استفاده کرده و معدنکاران را مکلف به بازسازی اراضی تخریب شده مربوطه می نماید که در این صورت هزینه مضاعفی به معدنکاران تحمیل می گردد.</p> <p>باعنایت به موارد فوق و با توجه به اینکه بازسازی اراضی تخریب شده در جلوگیری از آسیب های زیست محیطی بسیار حائز اهمیت می باشد، لذا شورای گفتگوی استان آذربایجان شرقی درخواست نمود، مشکلات مربوط به بازسازی این اراضی در دستور کار کمیته ماده ۱۲ قرار گیرد.</p>	
<p>رئوس ایرادات و مشکلات معترضین به شرح ذیل می باشد:</p> <p>۱. مبالغی که از محل ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن به منظور احیاء و بازسازی اراضی تخریب شده در عملیات اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معدنکار دریافت و به خزانه داری کشور واریز می گردد، به سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری استان ها برگشت داده نمی شود. در نتیجه اراضی مذکور بازسازی نمی گردد.</p> <p>۲. در برخی از موارد باعنایت به اینکه معدنکاران تکلیف قانونی خود در خصوص ماده (۱۷) قانون اصلاح معادن، را انجام داده و مبالغ تعیین شده در این ماده را به خزانه داری کشور واریز می نمایند، لیکن با اعلام گزارش کارشناسان سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری استان ها مبنی بر تخریب بیش از حد مجاز اراضی محدوده معدن و استفاده از اهرم فشار تمديد مجوز فعالیت، معدنکاران را مکلف به بازسازی اراضی مربوطه می نمایند که در این صورت هزینه های مضاعف به معدنکاران تحمیل میشود.</p> <p>۳. بنا به اظهارات معدنکاران در بسیاری از موارد در عملیات های معدنی تخریبی بر اراضی صورت نمی گیرد، و این تکلیف قانونی برای تمامی معدنکاران قابل قبول نیست.</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>
<p>موضوع در جلسه کارگروه کارشناسی مورخ ۹۷/۰۸/۱۵ با حضور نمایندگان از وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه و بودجه، سازمان محیط زیست، سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور، اتاق اصناف ایران، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، خانه معدن ایران، کمیسیون معادن و صنایع معدنی طرح و بررسی گردید. در پایان با توجه به مباحث مطروحه مقرر گردید، پیشنهادات ارایه شده در صحن اصلی کمیته ماده ۱۲ طرح موضوع گردد. (خبر کارگروه پیوست)</p>	<p>جمع بندی جلسه کارشناسی مورخ ۹۷/۰۸/۱۵</p>
<p>پیشنهاد اول:</p> <p>- دستورالعمل بازگشت مبالغ واریزی معدنکاران از محل موضوع ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن به حساب سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری توسط سازمان برنامه و بودجه و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری به منظور احیاء و بازسازی اراضی تخریب شده در عملیات معدنی تدوین گردد.</p> <p>پیشنهاد دوم:</p> <p>ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن به نحوی اصلاح گردد که :</p>	<p>پیشنهاد دبیر خانه</p>

<p>- مبالغ تعیین شده در این ماده به صندوق ملی محیط زیست واریز شود و طی دستورالعملی به حساب سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری استان ها واریز گردد تا عملیات احیاء و بازسازی این اراضی صورت پذیرد.</p> <p>پیشنهاد سوم:</p> <p>- حذف ماده (۱۷) قانون اصلاح معادن و الحاق یک ماده به این قانون به نحوی که: اصلاح و بازسازی اراضی تخریب شده تا سقف ۱۲٪ حقوق دولتی با نظارت سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری به خود معدنکاران واگذار گردد.</p>	
<p>۱. قانون اصلاح قانون معادن ۱۳۹۰؛ ۲. قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی ۳. اساسنامه صندوق ملی محیط زیست؛ ۴. نامه شماره ۷۴۳/ش/۹۷ مورخ ۹۷/۳/۹ با پیوست چلمین صورتجلسه شورای گفتگوی تبریز خطاب به دبیرخانه شورا،</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>